

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250

Letna naročnina . . . . . L. 2.500

Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 16 (946)

Gorica - četrtek, 20. aprila 1967 - Trst

Posamezna številka L 50

SVETOGORSKO JUBILEJNO LETO

Marijino romarsko svetišče na Sv. gori se pripravljajo na jubilejne slovesnosti. Dne 6. junija preteče 250 let, odkar je bila na Travniku v Gorici, ob prisotnosti 30.000 ljudi, slovesno kronana milostna podoba svetogorske Matere božje. Tiste dni se je na Sv. goro povzpelo izredno veliko romarjev, saj je bilo v osmihi razdeljenih kar 133.000 svetih obhajil. Če pomislimo, da tedaj ni bilo ne železnic ne pulmanov ne avtomobilov, še ceste so bile redke in neprevozne, lahko sklepamo, kakšen je bil val ljubezni do Marije, ki je dvignil na romarsko pot tako številne množice.

Na Sv. gori se bodo letos vršile številne jubilejne proslave. Uradno se začnejo v nedeljo, 4. junija, višek pa dosežejo v nedeljo, 17. septembra, ko se bo vršilo na Sv. goro vseslovensko romanje pod vodstvom vseh treh slovenskih škofov, ki bodo v primerni časovni razdalji opravili vsak svojo pontifikalno sv. mašo. To bo pač največja verska prireditev v Sloveniji v tem letu!

Ze pred stoletji so romali na Sv. goro z vseh strani Furlanije in Slovenije. Svetogorski zgodovinar p. Gašper Pasconi poroča, kako so že spočetka vrel na Sv. goro pobožni ljudje s Furlanskega, iz Japljije (Krasa in Istre), z Notranjskega, Štajerskega, Koroškega, Kranjskega. Naj jubilejno leto spet prikljče številne romarje!

NASA PRIPRAVA NA JUBILEJNE SVEČANOSTI

Svetogorski gvardijan p. Martin je zbral odlične »Svetogorske šmarnice«, v katerih vzpodbudno in prijetno opisuje zgodovinski razvoj Marijinega češčenja na Sv. gori. Slovenski škofje so že odredili, naj se te šmarnice berejo v maju v vseh cerkvah ljubljanske, mariborske in primorske škofije. Slovenski goriški in tržaški duhovniki so prav tako sklenili, da jih bodo brali po naših cerkvah. Tako bodo naši verniki lahko dan za dnem rasti v ljubezni do svetogorske Kraljice, ko bodo slišali, kako so se naši predniki odlikovali v Marijinem češčenju.

Na Sv. goro se bodo vršila razna romanja: romali bodo posamezniki in skupine, vršila se bodo društvena in župnijska romanja. Na škofjski ravni bomo goriški Slovenci pripravili dvojno romanje: »mladinsko romanje« v popoldanskih urah nedelje 28. maja ter splošno »goriško romanje« v septembru. Na »mladinsko romanje« so vabljeni vsi slovenski zamejski fantje in dekleta, da tudi na zunaj pokažejo, da v srcih naše mladine »še gori ljubezen« do svetogorske Kraljice.

Na dvomimno, da bo med letom vstalo še veliko lepih pobud v počaščenje Matere božje na Sv. gori. Tako bodo duhovniki v svojih govorih in pri verskem pouku govorili o Sv. gori; organizirali se bodo večeri in prireditve; širile se bodo pobožnosti in sploh svetogorska Mati božja bo v ospredju našega zanimanja.

Še besedo o svetogorskih potrebah. Marijina bazilika krvavo rabi popravil; cerkvene stene kričijo po prebarvanju; veliki slovenski mošnje, ki počivajo na Sv. gori: kardinal Misija, nadškof Frančišek Borgia Sedej, dr. Mihael Toroš, dr. Alojzij Res, so brez dostojnega spomenika...

Svetogorska »kronana« Kraljica, ki je v zgodovini našega ljudstva razdelila toliko milosti in pomoči, čaka da se naša srca spet obrnejo k Njej, pa tudi da se naš korak usmeri k Njenemu svetišču, kjer je naročila Urški Ferligojevi: »Reci ljudstvu, naj mi tukaj zida svetlišče in me prosil milosti!«

R. K.

Cerkev naj pomaga pri šolskem pouku

Kolumbijska vlada je naprosila katoliško hierarhijo za sodelovanje pri izravnavanju hude vrzeli na področju javne izobrazbe. Računajo, da okrog pol milijona otrok nima možnosti, da bi obiskovali šole v deželi. Številni župniki so že dali na razpolago svoje cerkve in župnijske dvorane, kamor bodo prihajali otroci na reden šolski pouk.

Dvajset let Trumanove doktrine

Spomladi leta 1947 je Anglija sporočila vladi Združenih držav Sev. Amerike, da sama ne more več zadržati komunističnega pritiska, ki je po grških partizanah, katere je podpirala zlasti Jugoslavija, postajal vedno bolj grozeč in pretvil, da se bo Grčija spremenila v eno ljudskih republik po vzorcu držav, ki so bile v Stalinovem objemu.

Predsednik Harry Truman, Rooseveltov naslednik, se je tedaj pokazal nenavadno odločnega. Dne 12. marca 1947 je naprosil ameriški senat, naj odobri 400 milijonov dolarjev za vojaško podporo zakoniti grški vladi. Istočasno je naznanil ameriškemu ljudstvu, da se bo v bodoče njegova vlada držala sledečega pravila: Kjerkoli se bo izkazalo, da hoče komunizem s podtalnimi akcijami ali z orožjem širiti svojo oblast, se mu bo Amerika postavila po robu. To ameriško stališče je kasneje dobilo nazvadek »Trumanova doktrina« in je prišlo do izraza še večkrat v naslednjih letih, zlasti pa v bojih na Koreji in sedaj v Vietnamu.

DOGODKI SO DALI TRUMANU PRAV

Če ima danes Johnson težave z domačim javnim mnenjem, ki ne odobrava povsem vojaške ameriške intervencije v Vietnamu in ji hočejo zlasti razni levčarski kulturni krogi dati pečat nepopularnosti, je pa imel Truman vsaj take če ne še večje težave.

Takrat je namreč povprečen ameriški državljani videl v Sovjet-

ski zvezi še vedno zaveznika, sicer rdečega, pa končno vendarle zaveznika. Takrat so tudi grški partizani veljali za »napredno« gibanje in za »demokrate«, ki da se borijo za blagor naroda proti reakcionarni vladi. Vsaka pomoč tej vladi je bila torej velika spotika za vse tiste Amerikance, ki so bili še zaverovani v rdečo demokracijo. Mnogi, ki jim je opreznost glavna smernica za življenje, so pa še opozarjali, da bo imela ameriška podpora grški vladi lahko tudi daljnosežne mednarodne posledice, saj zoprvti grškim partizanom je tedaj pomenilo spoprijeti se s Stalinom, Titom, albanskimi in bolgarskimi komunisti.

Truman se pa vseh teh težav ni nič ustrašil. Odločil se je za preračunano tveganje in dogodki so mu dali prav. Senat mu je denar odobril. Takoj nato je poslal generala Van Fleeta za vojaškega svetovaleca grškim četam v boju proti partizanom, ki jih je vodil »general« Marcos. Ni bilo to ravno lahko delo. Partizani so bili prilično dobro opremljeni in preskrbljeni z vsem potrebnim, saj jim je pomoč neprestano prihajala od severnih komunističnih sosedov; kadar pa so jim tla postala prevročna, so se lahko umaknili v Albanijo, Jugoslavijo in Bolgarijo.

Pa je Trumanu prišla na pomoč tudi sreča. Komaj leto dni nato je Stalin »izobčil« Tita. Ta spor v komunistični družini je imel takoj blagodejne posledice za grško ozemlje. Ker so grški partizani

zgubili zaledje v Jugoslaviji, je njihov odpor začel hitro popuščati. General Van Fleet je mogel že v juniju 1948 poročati, da komunistične akcije pešajo, leta 1949 pa je prišlo do dokončnega razkroja partizanske udarne sile. »General« Marcos je zginil in se ni pojavil več, njegove čete pa so se razpršile ali bile v bojih polovljene in uničene.

VIETNAM — DRUGA GRČIJA

Tu pa se začne primerjava. Kot takrat v Moskvi, Beogradu in Sofiji, se danes usoda vietnamskega ljudstva kroji in pripravlja v Hanoju, Peking in Moskvi. Kot takrat general Van Fleet skuša danes general Westmoreland zdrobiti odpor komunističnih gverilcev s sistematičnim uničevanjem rdečih postojank. Kot takrat, tudi danes ni nobene prave fronte. Kot takrat imajo tudi vietnamski partizani zaledje zunaj Vietnama. Kot takrat, se tudi danes tarejo med seboj krugulji (ki so za odločno akcijo) in golobje (poštimovci in opreznosti). Kot takrat Truman, mora tudi danes Johnson nositi odgovornost za uspeh vojne, ki ni priljubljena ne v ZDA ne v ostalih državah svobodnega sveta.

Zato je Johnson tem bolj vreden spoštovanja, da ni pripravljen kupiti priljubljenosti pri ameriških volivcih s sklenitvijo miru v Vietnamu v nasprotju z ameriški cilji in koristmi. Res je, Gallupova poizvedovanja vedo povedati, da Johnsonova popularnost že dve leti stalno pada in da je od 69 % zdrknila na 45 %. Tako nizko še ni bila nikoli poprej. Toda če se kaj spreminja kot aprilsko vreme, je to razpoloženje ameriških volivcev. Take trenutke, kot jih sedaj Johnson doživlja, je doživljal še vsak ameriški predsednik.

Toda gotovo je imel prav, če je na seji glavnega odbora demokratske stranke odbornikom, ki so mu poročali o ne ravno veseljem razpoloženju na deželi, zastavil vprašanje: »Ali naj v prid priljubljenosti začnemo odstopati od ciljev, ki jih ameriška politika zasleduje v Vietnamu?«

Nato je dejal, da bi vsako hlastanje za popularnostjo končno privedlo do kapitulacije. On, Johnson, ne bo nikdar za tako ceno prodajal miru. Kapitulacija bi mu spočetka sicer prinesla naklonjenost dela ameriške javnosti, toda istočasno bi to pomenilo izdajo narodnih interesov. Politika, ki brezobzirno teži za popularnostjo, je vse precej kot značajna. Ni izrekel nobenega imena, a vsi navzoči so razumeli, da meri na senatorja Roberta Kennedyja, ki razsipa bolj ali manj preudarne izjave o vietnamski politiki po dolgem in počez.

Končno je Johnson poklical odbornikom v spomin še imena njegovih prednikov na predsedniškem sedežu kot Wilsona, Roosevelta in Trumana, ki so raje tvegali svojo priljubljenost, kot da bi kaj popustili od svojih načel. Niso se pomišljali zameriti se svojim volivcem, če so bili prepričani, da je to, kar zahtevajo, v dobro skupnosti. Z druge strani pa nudi zgodovina primer angleškega ministrskega predsednika Nevilla Chamberlaina, ki je s svojim popuščanjem Hitlerju postal junak dneva v Angliji, potem pa dočkal konec, ki mu ga niso privoščili niti njegovi politični nasprotniki.

Spomenik žrtvam nacizma

Preteklo nedeljo, 16. aprila, so v nekdanjem nemškem uničevalnem taborišču v Auschwitzu, ki leži na poljskem ozemlju in se imenuje Oswiecim, odkrili mogočen spomenik, posvečen žrtvam nacizma, ki so bili iztrebljeni v tem taborišču.

Nad sto tisoč oseb in številna odposlanstva raznih držav so prisostvovala temu odkritju. Manjkala sta samo britanski in ameriški zastopnik. Italijo je predstavljala podtajnik za zunanje zadeve Mario Zagari, ki je imel tudi pomemben govor, v katerem je dejal, da se tudi Italija z najgloblji sočutjem pridružuje današnji proslavi, posvečeni štirim milijonom nedolžnih žrtv. Poleg italijanskih predstavnikov je za lastnimi sredstvi dopotovalo v Auschwitz še 250 Italijanov. V velikem številu so bili zastopani predvsem Judje, saj so prav oni doprinesli največji krvavi delež med žrtvami taborišča.

Petnajst držav je z denarnimi sredstvi sodelovalo pri postavitvi spomenika, ki je delo italijanskih in poljskih umetnikov. Stoji prav na koncu železniškega tira, kjer so dan na dan razkladali na stotošče ujetnikov iz prenatrpanih živinskih vagonov, da so jih potem usmrtili v plinskih celicah in krematorijih.

Spomenik zavzema prostornino deset tisoč kv. metrov in predstavlja ogromen dimnik krematorija s 50-metrskim podstavkom, v katerega so vdolane spominске plošče, pisane v 19 jezikih.

Poljski ministrski predsednik Cyrankiewicz je imel ob tej priliki polemčno zelo oster govor, v katerem je pozval vse narode sveta, naj bodo čuječi, da se kaj takega ne bo nikdar več ponovilo. Napadel je nemške škofe, češ da so med vojno odredili molitve za zmago nemškega orožja, medtem ko so nacisti pobijali po taboriščih poljske duhovnike, katerih število presega tri tisoč umorjenih. Ob tej priliki je vsemu svetu postavil za zgled junaškega poljskega duhovnika patra Kolbeja, ki je prav v tem taborišču dal svoje življenje v zameno za družinski očeta obsojenega na smrt. Nato je Cyrankiewicz obsodil politiko Zahodne Nemčije do evropskih vzhodnih držav, češ da hoče s še vse bolj prekanjenimi sredstvi doseči iste cilje, ki so se nacističnim motogotem izjalovili. Izjavil je, da je edina pot, ki lahko pripelje do zmanjšanja napetosti v Evropi, sprememba politike bonnske vlade. Poljski narod se bo spraviil z Nemci zahodne Evrope šele tedaj, ko se bo Nemčija odpovedaala svojim ozemeljskim zahtevam na račun Poljske ter priznala vzhodnonemško državo.

Priznanje kardinalu Lercaru

»Konflikt dveh kardinalov« bi lahko imenovali zadevo, ki jo je na neprimeren način sprožil katoliški pisatelj Tito Casini s svojim spisom »Raztrgana tunika«. V njej je z ostrimi besedami obtožil kardinala Lercara iz Bologne, da je izdal duha koncilске konstitucije o bogoslužju. Tudi obzaluje Casini izrivanje latinščine iz svetih obredov ter vdor posvetne glasbe v liturgično bogočastje, kot so »beat« in »jazza« maše.

Vsa stvar bi verjetno ne vzbudila kaj prida pozornosti, saj se v tem pokoncilskem obdobju krešejo razna mnenja in stališča, če ne bi bil kardinal Bacci podal pisateljju Casiniju roke in napisal predgovor, ki dejansko daje prav vsem pisateljevim obtožbam.

Neljubo zadevo je skušal sv. oče poravnati na čim bolj obziren način. Ne da bi kaj omenil kardinala Baccija, je naslovil na kardinala Lercara izredno toplo poslanico, v kateri mu izraža priznanje in zahvalo za delo, ki ga je izvršil kot predsednik liturgičnega sveta za uveljavljanje koncilskih odločb o bogoslužju.

»L'Osservatore Romano«, ki je to papežovo poslanico objavil, dodaja s svoje strani: »Storili smo to zato, da javnost pravilno usmerimo glede liturgije in da odstranimo dvome glede neprimerne obveščanja v tej zadevi.«

Mihajlov spet pred sodiščem

Pred okrožnim sodiščem v Beogradu se je 17. t. m. pričela razprava — že tretja — zoper bivšega asistenta filozofske fakultete v Zadru Mihajla Mihajlova. Ker je trenutno v ječi, da odsluži kaznen enega leta, so ga pred sodišče pripeljali kar iz zapora. To pot je obtožen širjenja lažnih in zlonamernih spisov v tujini zoper obstoječi red v Jugoslaviji, kar mu na podlagi člena 118 kazenskega zakonika lahko prinese novih 12 let zaporne kazni.

Ti spisi naj bi bili po izjavi javnega tožilca Ostoje sledeči: članek »Kaj se dogaja v Jugoslaviji? Jugoslavija na poti stalinistične diktature«; odprto pismo švicarskemu publicistu Julesu Drosu; »poslanica prijateljem« ter obtožba, da je razpečaval letake, brošure in časopise emigrantskih organizacij, ki so mu bili poslani iz inozemstva.

Mihajlov je glede spisov priznal, da jih je sestavil on; odprto pismo Drosu je samo odgovor na članek, ki so ga objavili nekateri jugoslovanski časopisi in netočno prikazuje Mihajlovo stališče. Poslanica prijateljem je bila osebno pismo, ki ga je napisal pred svojim odhodom v zapor, in je bilo namenjeno samo njegovim prijateljem, ki so pripravljali izid novega časopisa ter je vsebovalo Mihajlove ideološke poglede. To pismo je bilo nato odposlano tudi raznim založništvom v inozemstvo, da bi bili o teh pogledih obveščeni. Kar se tiče letakov in brošur, so prišli po pošti obenem z drugim materijalom. On jih je odstopil svojim prijateljem, da bi jih uporabili za odgovor v prvi številki novega časopisa raznim emigrantskim skupinam, s katerih stališčem se v mnogočem ni strinjal. Mihajlov je pribil, da ni storil ničesar protiuslovne ali nezakonitega in da odločno zagovarja bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije.

Glede jugoslovanske komunistične partije je pa bil oster kot že ob priliki lanskega procesa v Zadru. Dejal je, da v Jugoslaviji 6 % ljudi zadržuje v sebi vso oblast, da je samoupravljanje navadna

prevara, saj obstaja le v razdeljevanju plač uslužbenstvu, da je hotel izdajati s svojimi prijatelji neodvisen in od komunistov nekontroliran list, kot to dovoljuje tudi ustava, pa je postal zaradi tega predmet ideološkega preganjanja. Ni se ukvarjal s politikom, ker v Jugoslaviji kljub širokogrudni ustavi to ni mogoče. Zveza komunistov skrbno bdi nad monopolom oblasti in ideoloških pogledov. Dokler vlada v Jugoslaviji sistem ene stranke, ne bo v njej ne resnične demokracije ne resničnega samoupravljanja.

O sebi je Mihajlov dejal, da bi bil najraje esejist (pisec razprav), da se čuti za demokratičnega socialista, da ga res podpira zapadni socialistični tisk, da je imel možnost sprejeti mesto profesorja na raznih severnoameriških univerzah, a da je to odklonil, ker se zaveda, da je »njegovo mesto tu v Jugoslaviji«.

Italija v objemu stavk

V soboto, 15. aprila popoldne se je končala stavka zdravnikov po bolnišnicah. Na zadnjem sestanku med sindikalnega odbora zdravnikov, je bil navzoč tudi minister Mariotti. Minister za zdravstvo je v zvezi s prekinitvijo stavke dal zagotovilo, da bo vlada poravnala terjatve, ki jih imajo zdravniki bolnišnic do bolniških blagajn. Bolniške uprave imajo dolžnost, da v celoti izplačajo honorarje, kakor je določil ministrski svet. Prav tako je minister za zdravstvo zagotovil, da je zakon za sprejem zdravnikov po bolnišnicah v redni stalez že odobrila poslanska zbornica in jo mora sedaj odobriti še komisija za zdravstvo v senatu.

Nadaljuje se stavka sodnih kanclistov in tajnikov v vsej Italiji. Odvetniki in sodniki, ki jim je veliko na tem, da se stavka čimprej konča, si prizadevajo, da bi zahteve kanclistov prišle pred senat in poslansko zbornico, kjer bi jih končno rešili.

JUBILEJNO ROMANJE H GOSPE SVETI

V torek, 9. maja, ko pridejo vsi trije škofje iz Slovenije h Gospe Sveti z verniki, se bomo udeležili sprejema in slavnosti tudi duhovniki in verniki s Koroškega. Prav bi bilo, da bi prišlo tudi čim več rojakov z Goriškega in Tržaškega, tako duhovniki in verniki. Enako tudi iz Beneške Slovenije in Kanal-ske doline!

Slovenske šole na Goriškem in Tržaškem naj bi tisti dan (9. maja) po možnosti priredile majniški izlet na Koroško h Gospe Sveti. Predvideno je, da bo h Gospe Sveti tisti dan prišla tudi koroška dijaška mladina.

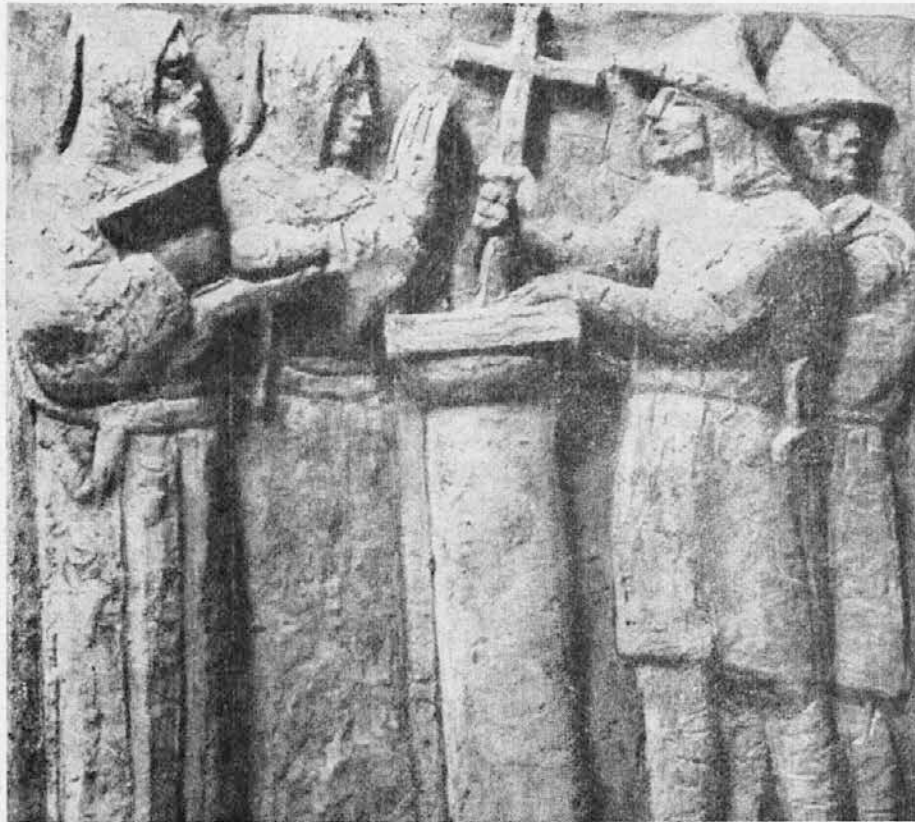
Povabljeni so tudi skavti in skavtinje v svojih krojih in s svojimi prapori!

Tudi sicer naj bi romarji prišli s cerkvenimi prapori, da bodo pri slovesni liturgiji skupno častno spremstvo ob oltarju. (Romarji iz domovine ne bodo imeli praporov. Naj se dvignejo vsaj primorski in koroški)!

Na svidenje v najstarejši Marijini baziliki na Koroškem ob grobu apostola Slovencev sv. Modesta!

PRIPRAVLJALNI ODBOR

za proslavo 1200-letnice pokristjanjenja slovenskega naroda in 1100-letnice obiska sv. bratov Cirila in Metoda pri Slovencih

Vrnitev slovenskih karantanskih kneževcev Gorazda in Hotimira iz tujine, kjer sta prejela sv. krst. (Relief iz leta 1948, delo akademskega slikarja Franca Goršeta).

INTERNIRANI SLOVENSKI IN FURLANSKI DUHOVNICI

Goriška revija »Iniziativa Isontina« ima za seboj že osem let življenja. Te dni je izšla prva številka v letu 1967 in sicer 31. zvezek. Po opremi, papirju, slikah je zelo privlačna in se lahko meri z najboljšimi italijanskimi revijami. Na 124 straneh skupno z reklamnim delom nam predstavi 12 zanimivih člankov, zgodovinskih razprav in socialno političnih študij o deželi Furlanija-Juljska krajina.

Na platnicah nas prijazno pozdravi barvna slika cerkve sv. Subide pri Krmini. O Krmini govori tudi Sergio Tavano v svojem članku, ki piše o njegovi zanimivi zgodovini ter o arheoloških umetninah, ki bogatijo ta kraj in njegovo okolico.

Luigi Granelli osvetljuje v svoji razpravi lik De Gasperija kot katolika, demokrata, rodoljuba in politika.

Najbolj zanimivo pa je delo Fulvia Medeota, ki govori o obsojnih duhovnikih, interniranih med prvo svetovno vojno leta 1915 na področju med Sočo in staro avstrijsko mejo z Italijo. V uvodu pravi, da njegovo pisanje mnogim ne bo po volji, meneč, da bi bilo boljše iz ljubezni do domovine vse to zamočati. A zgodovina, meni Medeot, pa naj bo še tako grenka in sramotna, se ne da pretvarjati. Iz pogrškov naših prednikov se moramo učiti. Pisec pravično in zelo nepristransko prikaže položaj posameznih manjšin v stari Avstriji.

V letu 1915 je 365 duhovnikov skrbelo za slovenske in furlanske vernike goriške nadškofije, katero je z veliko zmožnostjo in ljubeznijo vodil od vseh spoštovani nadškof Francišek Borgija Sedej.

Takoj po napovedi vojne v maju 1915 se je večina prebivalstva goriške nadškofije umaknila v notranjost Avstrije, okrog 60 furlanskih in slovenskih duhovnikov pa so Italijani po zavzetju avstrijskega ozemlja odpeljali kot ujetnike v notranjost Italije. Medeot pravi, da je tem duhovnikom sledilo še 70.000 drugih oseb, ki so jih italijanske oblasti odstranile kot nezanesljive in Avstriji naklonjene osebe.

Duhovnike-ujetnike so večinoma odpeljali v Cremono. Med njimi je bilo 16 furlanskih in pet slovenskih. Slovenski duhov-

niki so se pisali: Ludvik Kumar iz Biljane, Andrej Uršič iz Slovrenca v Brdih, Alfonz Blaško iz Kozane, Franc Marinič iz Koj-skega in Matija Ivančič iz Cerovega.

Vsi ti duhovniki so skupaj s furlanskimi sobratji delili ujetništvo v zavodu »Manini« v Cremoni, kjer so ostali vse do septembra 1915. Franc Marinič iz Kojškega ni čakal konca vojne. Umrj je v internaciji 22. septembra 1915. Dober mesec za njim je umrl še furlanski duhovnik Don Mondini.

Po velikih prizadevanjih goriškega nadškofa, drugih vplivnih osebnosti in samega sv. očeta so italijanske vojaške oblasti končno dovolile duhovnikom, da se lahko nastanijo po določenih krajih Italije. Vsak si je izbral mesto, ki se mu je zdelo najboljše, vendar oblasti te izbire niso upoštevale. Duhovnike so razdelili po raznih mestih od severne do južne Italije, kjer so bili pod strogo kontrolo. Matija Ivančič iz Cerovega je odšel v Oropo, Andrej Uršič v Florenco, Ludvik Kumar v Campobasso, Alfonz Blaško v Turin.

Don Carlo Stacul je ves čas ujetništva pisal dnevnik, ki je bil za pisca te zgodovine najzanesljivejši vir podatkov.

Medeot bo s to zgodovino duhovnikov-ujetnikov nadaljeval v naslednjih številkah revije »Iniziativa Isontina«.

Z. P.

Izostali obisk v Vatikanu

Predsednik poljske države Edward Ochab je po letu 1938 prvi od državnikov, ki ni ob priliki bivanja v Rimu obiskal tudi papeža. Pred 29 leti je prišel v Rim na obisk Hitler. Cerkev je vladal tedaj papež Pij XI., odločen nasprotnik nacizma, ki ga je tudi energično obsodil v okrožnici »Mit brennender Sorge« (S pekočo skrbjo). Da bi Hitlerju pokazal, da mu je njegov obisk nezaželen, se je pred njim umaknil v Castelgandolfo in tam počakal, da je »Führer« zapustil italijansko prestolnico.

V Ochabovem primeru so bile okoliščine povsem drugačne. Kot se je izvedelo iz vatikanskih krogov, je bil Pavel VI. pripravljen sprejeti poglavarja poljske republike. In vendar — Ochab ni prestopil vatikanskega praga. Premnoge je tako ravnanje presenetilo, nekatere celo »pohujšalo«.

Iz krogov, blizu poslanikom iz zahodnoevropskih držav v Varšavi se je zvedelo, da je bil tajnik komunistične partije na Poljskem in dejanski poglavar države Vladislav Gomulka tisti, ki je odločil, da Ochab ne sme iti k papežu. Gomulka stoji zaenkrat na stališču, da je vsako zblizanje

z Vatikanom nekoristno, dokler daje Sv. Sedež kardinalu Wyszyńskemu prosto roko v kritiki režima in dokler smatra Vatikan ozemlje ob reki Nisi in Odri, ki so ga leta 1945 Poljaki s pomočjo Sovjetske zveze odvzeli Nemčiji in vključili v svojo državo, za sporno in zato noče postaviti pravih škofov, temveč le apostolske administratorje. Da je to vatikansko stališče vladi v Bonnu všeč, ni treba posebej poudarjati. Prav zadnje čase pa je k vsemu temu sovražnemu razpoloženju prišlo olja še dnevnik »L'Osservatore Romano«, ki je zapisal, da leži mesto Breslau v Vzhodni Nemčiji, ko se dejansko to mesto sedaj imenuje Wrocław in je glavno mesto poljske Šlezije.

Gomulka bi tudi rad videl, da bi imela Poljska vsaj dva kardinala, ker upa, da bi na ta način Wyszyński zgubil nekaj svojega vpliva na poljske katolice, ki vidi-jo v njem svojega nespornega duhovnega vodnika.

In ker se zdi, da je Vatikan precej gluha na vse te Gomulkove zahteve, je zato on odločen vztrajati na politiki hladnih odnosov med Cerkvijo in državo.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Smrt zaslužnega šolnika

V Merlu na področju Vel. Buenos Airesa je umrl 7. aprila v starosti 62 let Martin Mizerit, slovenski mladinski pisatelj in požrtvovalen učitelj slovenske mladine v izseljenstvu.

Rajni Mizerit se je rodil v Gorici leta 1904., v Ljubljani dovršil učiteljske ter nato služboval po več šolah na Dolenjskem. Leta 1945. je odšel v begunstvo, ki ga je zaključil s prihodom v Argentino, kjer je dobil zaposlitev na buenosaireski nadškofiji.

V Argentini je nemudoma prevzel mladinski referat v okviru Društva Slovencev ter začel z ustanavljanjem slovenskih šolskih tečajev na področju Vel. Buenos Airesa. Tako je postal eden od ustanoviteljev slovenske ljudske šole v Argentini. Z zavzetostjo, ki jo premore samo tak idealizem, kakršnen je preveval pokojnega Mizerita, je zbiral in sestavljal učno tvarino za slovenske otroke ter zanj pripravil primerno branje. Če ga ni imel na razpolago, ga je pa sestavljal sam, zlasti besedilo za razne otroške dramske nastope. Bil je prvi urednik »Božjih stezic«, mladinske priloge »Duhovno življenje«. Skupno z učiteljem Aleksandrom Majhnom je sestavil in napisal prvo slovensko učno knjigo »Naša beseda«, ki je izšla leta 1951. Tudi je zadnja štiri leta urejeval mladinski kotiček tednika »Svobodna Slovenija«.

Nesmrtne bodo ostale njegove besede, ki jih je zapisal v sestavku »Košček domovine« v Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1952. Glase se: »Ni samo zemlja, kjer smo se rodili, naša domovina, naša domovina je tudi naš materin jezik, ki ga tam govorijo. Naša domovina so pesmi, ki odmevajo po naših gorah in dolinah; in je naša domovina tudi vera, ki smo jo prejeli od naših prednikov. Vse to in še mnogo, mnogo več je naša domovina...«

Izgnane uršulinke so si ustvarile nov dom

Uršulinke so imele do prihoda Nemcev v Slovenijo leta 1941 v Skofji Loki v gradu nad mestom svoj samostan, združen z osnovno šolo in učiteljskim domom. Nemci so jih pregnali kot druge duhovnike in redovnike, samostan pa zaplenili. Po njihovem odhodu leta 1945 je »ljudska oblast« storjeno krivico potrdila s tem, da uršulinkam ni dovolila povratka v Skofjo Loko in prevzema samostana. Redovnice so si potem pomagale tako, da so si kupile v bližini cerkve Sv. Duha v

Crngrobu (na cesti med Skofjo Loko in Kranjem) razpadajoč grad ter ga z ogromnimi žrtvami obnovile.

Danes je to najlepši del Crngroba. Iznad obzidja med smrekovim gozdičem se dviga grad. V njem živijo uršulinke, kakih 35 po številu, držeč se načela sv. Benedikta: Moli in delaj! Grajsko sobo v pritličju so po načrtu arh. Bitenca spremenile v kapelo. Slika, ki je v glavnem oltarju, so uršulinke rešile iz prejšnjega samostana; slika je stara nad štiri sto let in je delo slikarja Berganta. Kapelo jim je lansko leto blagoslovil nadškof dr. Jože Pogačnik.

Bog je prizadevanja uršulink lepo blagoslovil. Kljub težkim razmeram imajo poklice. Trenutno živi v samostanu 8 kandidatkinj, nekatere od njih s končano gimnazijo.

RAZNO

Odprt proces za kanonizacijo Barage

Marquettiški škof Tomaž L. Noa je 15. marca uradno odprl kanonizacijski proces za proglasitev blaženim prvega škofa v Marquettu Friderika Barage, velikega misijonarja slovenskega rodu in kulturnega pionirja med Indijanci in novimi naseljenci v obširnih pokrajinah Velikih jezer v letih 1831-1868. Škof Noa je sedmi Baragov naslednik.

Takoj po zaprsegi škofijskega sodišča je bila prva seja. Začetni škofijski proces bi se po mnenju rimskih strokovnjakov mogoče zaključiti v enem letu. Prihodnje leto bo stoletnica Baragove smrti. Gotovo bi bila vesela novica, če bi za to častitljivo obletnico bili akti o Baragi že v Rimu, kjer se bo nato takoj začel tako imenovani apostolski kanonizacijski proces. Mnogo bo odvisno od spretnosti škofijskega postulatorja Dominika Zadra, ki je v decembru 1965 obiskal Baragov rojstni kraj in druge kraje njegove mladosti ter bil gost ljubljanskega nadškofa.

Kadar ni duhovnika

Neki misijonar iz Tanzanije je izdelal posebno liturgična besedila za verske obrede, ki se jih lahko opravlja brez duhovnika. V državi je namreč nad 3000 cerkva in kapel, ki so v najrazličnejših misijonskih področjih dežele, katera ima komaj 1300 duhovnikov. Kadar nimajo duhovnika, se verniki sami zberejo k skupni molitvi; nova besedila bodo tako olajšala izvedbo teh obredov.

TITOV GOVOR V BEOGRADU

Predsednik Tito že trideset let vodi jugoslovansko komunistično partijo. Zato je bila 17. aprila v Beogradu slavnostna seja Zveze komunistov, na kateri so Titu izročili posebno poslanico, v kateri so mu podpisani delegati izrekli priznanje za njegovo 30-letno uspešno vodstvo.

Tito je imel nato daljši govor. Poudaril je pomembnost ustanovitve komunističnih partij Slovenije in Hrvaške leta 1937 za utrditev bratstva in uresničenje enakopravnosti vseh jugoslovanskih narodov. Obsodil je pojave narodne nestrpnosti in pozval komuniste, naj bodo v bodoče bolj odločni, ko je treba ukrepati. Primeri ne-

strpnosti z vprašanjem jezika v zvezi s tiskom, radiem, televizijo in založniškimi podjetji so nedopustni in škodljivi oblikovanju socialistične družabne zavesti. Pozdravil je pojmovanje tistih, ki se čutijo enostavno Jugoslavlani.

O poslanstvu komunistov je dejal, da je doba ukazovanja minila. V bodoče morajo biti vedno manj nosilci oblasti, pač pa politično ideološki usmerjevalci. Komunisti ne smejo imeti več pravic kot ostali državljani. »Mi komunisti se razlikujemo od drugih — je rekel Tito —, da imamo iste pravice, pa zato mnogo večje dolžnosti in obveznosti kot drugi državljani.«

Zveza komunistov ne ustvarja svoje politike, ne vsiljuje svojih sklepov, temveč vse izvaja od spodaj navzgor, iz ljudske volje.

Lepe besede, ki pa jih vsak dan znova ovzre resničnost življenja. Na podlagi Titovih besed bi moral biti pisatelj Mihajlov na svobodi, saj je njegov glas »glas od spodaj«. Pa se je moral Mihajlov prav isti dan, ko je Tito v Beogradu modroval, da komunisti ne smejo biti več nosilci oblasti, zagovarjati zaradi trditve, da 6% komunistov drži v rokah vso oblast. Mihajlov proces je najboljši dokaz za neiskrenost Titovih besedi.

Odstavljeni general

Precej pozornosti je vzbudila tako v Italiji kot tudi v inozemstvu vest, da je ministrski svet na predlog obrambnega ministra Tremellonija odstavil načelnika glavnega štaba vojske 58-letnega generala De Lorenza in ga nadomestil z generalom Vedovatom, poveljnikom 3. armadnega zbora v Milanu. Omenjeni general, ki je star 61 let, je doma iz bližine Firenc, ima brata, ki je demokrščanski poslanec v parlamentu ter je od letošnjega januarja tudi poveljnik suhozemskih zavezniških NATO čet v južni Evropi.

General De Lorenzo je bil, preden je postal načelnik generalnega štaba vojske skozi osem let šef italijanske varnostne vojaške službe, SIFAR imenovane. Ko je postal načelnik generalnega štaba vojske je vodstvo SIFAR-ja prepustil svojemu varovancu generalu Allaveni. Ta je lani, ko je socialist Saragatove smeri Tremelloni prevzel obrambno ministrstvo iz rok demokrščana Andreottija, na hitro uničil vrsto spisov, ki so vsebovali podatke o visokih osebnostih italijanskega javnega življenja. Ministru Tremelloniju se je ob tem ravnanju zbudil sum, začel je zadevo preiskovati in tedaj so prišle na dan nenavadne stvari.

Preiskovalna komisija je ugotovila, da je SIFAR zlorabila svoja pooblastila in se zanimala tudi za zasebno življenje državljanov. Tako so bile napravljene kartoteke ne samo levičarsko usmerjenih ljudi, temveč tudi vseh članov obeh zbornic, visokih častnikov in znanstvenikov, škofov, duhovnikov in gospodarstvenikov. SIFAR je sprejemala ovadbe, ki so se nanašale na zasebno življenje in najintimnejše odnose družinskega značaja in druge vrste. Pri tem so bile porabljene visoke milijarde, kar vse je nagnilo Tremellonija, da se je odločil napraviti red in normalnost na tem področju. Zamenjal je načelnika SIFAR-ja generala Allaveno s kontraadmiralom Henkejem, SIFAR preimenoval v SID (obrambna informativna služba) in ustanovo spet usmeril na področje, ki ji je lastno.

Za pospeševanje kmetijstva

Bolivjska vlada je dala na razpolago katoliški dobrodelni ustanovi »Karitas« obsežno zemljišče 25.000 akrov za pospeševanje kmetijskega razvoja dežele. Zelo plodovito zemljišče je v provinci Cochabamba v srednjem delu države in bo dano v obdelavo 500 kmečkim družinam za ustanovitve zadrug in pričetek specialnega obdelovanja pod kontrolo te katoliške podporne organizacije.

FILM

Smrt znanega italijanskega komika

Malokateri filmski igralec je bil v času po zadnji vojni tako znan in priljubljen ne samo v Italiji temveč po širnem svetu kakor prav Antonio de Curtis, pod igral-skim imenom Totò. Preteklo soboto mu je pri 69 letih srčna kap pretrgala nit življenja.

Po rodu iz Neaplja je dosegel, da mu je sodišče priznalo aristokratski naslov — baje so njegovi predniki imeli pravico do cesarskega prestola v nekdanjem Bizancu —, vendar se je bolj kot aristokrat proslavil kot igralec. Najprej je nastopal po raznih kavarnah, pozneje pa je sodeloval v neki operetni skupini. Najbolj so mu vedno ležale komične vloge.

V filmu se je prvič poskušil leta 1940 in sicer v »Oglavljeni sveti Janez«. Najbolj je pa postal znan po filmu »Totò je mokš«. Nato so si filmi sledili in leta 1963 je nastopil že v svojem stotem »Poveljnik«. V tem času je prejel razna domača in mednarodna priznanja, zlasti za svojo vlogo v filmu »Uccellacci e ucellini«. Prav pred smrtjo se je pripravil na nov film »Arabellu«.

Zadnje čase je začel nastopati tudi na italijanski televiziji. Pripravil je zanj posebno oddajo »Tutto Totò« v desetih nadaljevanjih, ki jo je skončal nekaj dni pred smrtjo. Sedaj ga bodo gledalci že gledali kot igralca, ki je odšel v večnost, od koder ni povratka.

Naj omenimo, da je Totò pisal tudi pesmi. Zaradi bolnih oči jih je moral narokovati svoji ženi Franki Faldini. Mednarodni sloves si je pa pridobil s popevko »Malafemmina«.

V zasebnem življenju je šel pot pre mnogih filmskih igralcev in drugih artistov. Zakon s prvo ženo je trajal dve leti. Nato je prišlo do razveljavitve za kona tako s strani Cerkve kot države. Totò se je leta 1954 še enkrat poročil, to pot z že omenjeno Franko Faldini.

TRŽAŠKE NOVICE

SLOMSKOV DOM V BAZOVICI
priredi 1. maja 1967

PRVOMAJSKI PRAZNIK

na športnem igrišču v Bazovici
Popoldanski spored se prične ob 16. uri. Nastopili bodo:

Veseli planšarji iz Ljubljane
Veseli študentje s Koroške
Pleiades z Opčin

Večerni spored ob 20. uri.
Prosta zabava ob zvokih treh ansamblov.

Okrogla miza o življenjskih problemih tržaških Slovencev

»Društvo slovenskih izobražencev« je priredilo prejšnji ponedeljek (10. aprila) »okroglo mizo« o vrsti perečih in sodobnih problemov, ki segajo od politike do kulture in gospodarstva ter zadevajo tržaške Slovence v njih bitju in žitju. Bil je to eden izmed najbolj živahnih in zanimivih kulturnih večerov, kar jih je bilo zadnje čase med Slovenci v Trstu. Nabito polna dvorana je bila najboljši dokaz za to. Navzoči so z izredno pozornostjo sledili izvajanjem pravnikarja dr. Bogdana Berdona, gospodarstvenika dr. Egidija Vršaja, pisateljev Borisa Pahorja in Alojzija Rebule ter časnikarja Draga Legiša.

Dr. Berdon je govoril o pravni zaščiti manjšine v Italiji ter se je predvsem zadržal ob pojavih asimilacije slovenskega življa v Trstu. Da se slovensko delavstvo tako naglo potuje, je kriva zlasti komunistična partija s svojo škodljivo »fratelančno« politiko. Kritiziral je delovanje Slovenske kulturno-gospodarske zveze, češ da pretirava s svojimi kulturno-prosvetnimi prireditvami, namesto da bi se bolj posvetila drugim problemom, zlasti gospodarskim.

Nabrežinski župan Drago Legiša je postavil trditve, ki je za vsakega malo razgledanega Slovence povsem jasna, da samo politične organizacije lahko uspešno branijo koristi slovenske narodnostne skupine. Prizadevanje Slovenske kulturno-gospodarske zveze, da bi postala tudi politični predstavnik Slovencev, je udarjanje mimo cilja, ki ga organizacija ima. Le »Slovenska skupnost«, ki je politična organizacija Slovencev na Tržaškem, lahko Slovence učinkovito zastopa v zboru raznih strank v okviru mesta, pokrajine in dežele.

Boris Pahor je opozoril na našo odsotnost v javnem življenju. Premalo smo samozavestni. Ne skrbitimo za to, da bi bila italijanska javnost o nas sproti in pravilno obveščena. Ni nobenih publikacij, bodisi v italijanski ali v drugih jezikih, ki bi govorile o nas. Stranke levice se zaradi svoje socialistične miselnosti ne zanimajo za probleme slovenstva. Potreben bi bil skupen urad, ki bi zbiral gradivo o nas in ga nato objavljalo.

Dr. Vršaj je zavrnil mnenje, ki izvira še iz fašističnih časov, da smo Slovenci gospodarsko zaostali in brez podjetnih ljudi. Podatki o družbeni zgradnji prebivalstva na Tržaškem pa pričajo, da smo Slovenci sorazmerno enako zastopani v raznih poklicih, razen v javnih službah, kar pa ni naša krivda.

Prof. Rebula je zatrdil, da ni res, kar nekateri italijanski krogi Slovincem radi očitajo, da je naš človek zaprt vase. Slovenci bi radi povsod sodelovali, a so Italijani tisti, ki izvajajo politiko »apartheida« (ločitve in osamljenosti). Opozoril je tudi na naš nezadostni naravni prirastek, razkroj naših vasi zaradi industrializacije ter na izredno hitro asimilacijo našega življa.

VSESLOVENSKO ROMANJE H GOSPE SVETI PRI CELOVCU IN K SV. HEMI NA KRKI V TOREK, 9. MAJA

Nad 5000 rojakov iz Slovenije se odpravlja skupno s tremi škofi na veliko romanje h Gospe Sveti pri Celovcu. Prav je, da se romanja udeležimo tudi Tržačani. SPORED: Odhod iz Trsta ob 5^h jutraj z avtobusi od železniške postaje. Ob 10^h skupna služba božja pri Gospe Sveti na grobu prvega škofa sv. Modesta; pozneje obisk sv. Heme v baziliki na Krki. Sledi zaslužno toplo kosilo in nato mimo Osojskega jezera čez Beljak proti domu. Povratek okrog 11. ponoči. Stroški za vožnjo in kosilo 4000 lir, kar se plača takoj pri vpisu. Zaradi kratkega roka je vpisovanje samo v trgovini Fortunat v ulici Paganini 2 in sicer do torka 2. maja zvečer. Vsak, ki se prijavi, dobi takoj številko sedeža v avtobusu. Vsi, ki hočete biti skupaj, se prijavite skupno. Romanje pripravlja Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu.

IZ KANALSKE DOLINE

Slovensko poročno slavlje v Rablju

V soboto, 15. aprila sta si v Rablju obljubila zvestobo do groba 26-letni Kuk Edvard in 23-letna Milenka Komac. Zenin je doma iz vasi Strmec, kjer so Nemci leta 1943 naselje požgali, 16 vaščanov pa postrelili, ker so bili napadeni od partizanov. Tedaj je izgubil življenje tudi ženinov oče Karel Kuk, tako da je mladi Edi že pri treh letih postal sirota. Kasneje se je izučil elektrotehnik ter je sedaj uslužben v rabeljskem rudniku.

Nevesta pa je doma iz Soče v Trenti; dovršila je srednjo šolo v Trbižu, nato pa se je v Vidmu usposobila za bolničarico na urološkem oddelku.

Po zaslugi agilnega rabeljskega župnika, beneškega Slovencega G. Petra Tomasina, je poročno slavlje tako v cerkvi kot nato v gostinski sobi izredno lepo poteklo. Pevski zbor je bil dvakrat mešan: moški in ženski pa Slovenci in Italijani. Ubrano je

prepeval v cerkvi, kjer je zadonela »Marija skoz življenje«, in navdušeno ob pogrnjeni mizi, kjer je prišla med drugimi na vrsto tudi Gregorčičeva »Nazaj v planinski raj«. Pevci so novoporočencema poklonili tudi izbrano darilo.

Vse slavlje se je zavleklo čez polnoč. Slovenska melodiozna pesem je našla pot na prosto, pritegnili so tudi Italijani, oko postave se ni pokazalo in tudi ne vznemirjalo zaradi »kalenja nočnega miru«. V Rablju je doma strpnost med obema narodnostnima skupnostima, ki je prešla tudi na čuvanje javnega reda. Kako lepo bi bilo, če bi ta strpnost zašla tudi v naše beneške vasi. A tam sta tako javna oblast in nekateri cerkveni krogi še vedno v strahu, da bi prišlo do gojitve slovenske pesmi in zavesti. Kako dolgo še? Ali res papeške smernice veljajo za vse narode zemlje, le za naše prebivalstvo ob Nadiži ne?

T. C., Rabelj

GORIŠKE NOVICE

Nadškof Andrej Pangrazio umeščen v novi škofiji

V nedeljo, 16. t. m. je nadškof Andrej Pangrazio prevzel vodstvo rimske predmetne škofije Porto in Sv. Rufina.

Ob 16.30 je prisel v kapelo sv. Ignacija v kraju La Storta ter odšel v slovesnem sprevedu v katedralo. Spremljali so ga v sprevedu duhovniki, semeniščniki, katoliška združenja in goriško zastopstvo. Za nadškofom so šli sorodniki, predstavniki civilnih in vojaških oblasti, med njimi rimski prefekt ter velika množica. Goriško nadškofijo so zastopali predstavniki stolnega kapitlja, škofije, semenišča in Katoliške akcije. V zastopstvu so bili monsignorji: Velci, Ristits, Fabbro, Bavda, in Vingulin ter še drugi duhovniki in verniki.

Ob prihodu v stolnico je nadškofa pozdravil tamkajšnji prost. Sledilo je čitanje papeških bul. Pri evangeliju je spregovoril nadškof A. Pangrazio: pozdravil je svoje nove škofljane in razpredel program svojega nadpastirskega delovanja. V govoru se je spomnil tudi duhovnikov in vernikov goriške nadškofije in se jim zopetno zahvalil za vdanost in spoštovanje, ki so mu ga izkazali ob odhodu iz Gorice.

Izvolitev kapitularnega vikarja

Ko je nadškof msgr. A. Pangrazio prevzel vodstvo nove škofije, je prenehala vsaka njegova oblast nad goriško nadškofijo. Po cerkvenih predpisih je v istem hipu vodstvo škofije prešlo na stolni kapitelj, ki pa je dolžan, da v osmih dneh izvoli kapitularnega vikarja. In tako se je goriški stolni kapitelj zbral v sredo, 19. t. m. na izredno sejo. Po kornih molitvah in sv. maši so se kanoniki sešli v kapiteljski dvorani ter izvolili za kapitularnega vikarja dosedanega generalnega vikarja msgr. Janeza Diodata, na katerega je tako prešla vsa redna škofova jurisdikcija v duhovnih in svetnih stvareh. Iz-

SKPD »MIRKO FILEJ« V GORICI vabi na

KULTURNI VEČER

ki bo v dvorani Katoliškega doma v Gorici v nedeljo, 23. aprila ob 16. uri. Na sporedu so kratki filmi in diapozitivi o lepota slovenskih planin od Mangarta do Triglava.

vzete so le tiste, ki so mu v pravu izrečno prepovedane.

Kapitularni vikar msgr. J. Diodato je nemudoma javil svoje imenovanje Sveti Stolici, se poklonil civilnim oblastem in se s prisrčnimi pozdravnimi besedami predstavil tudi duhovnikom in vernikom v nadškofiji.

Kapitularni vikar bo vladal nadškofijo, dokler je kanonično ne prevzame novi nadškof. Vse se zdi, da bo prišlo do imenovanja novega nadškofa v maju, tako da bo lahko slovesno umeščen konec junija.

Mestni avtobusi pod občinsko opravo

Na zadnji seji goriškega občinskega sveta, ki se je vršila v ponedeljek, 17. aprila, je mestni svet sprejel in izglasoval predlog občinskega odbora za municipalizacijo mestnih avtobusnih prevozov. Zadeva mestnih prevozov je že dolgo časa belila glavo goriški občinski upravi. V ta namen je dalj časa delovala posebna sve-

tovalska komisija, ki je nato predložila odboru svoje zaključke. Po sedanjih odločitvi bo novo avtobusno službo, ki jo je imelo ves zadnji čas v najemu podjetje Ribl, prevzelo občinsko podjetje za električno, plinsko in vodno napeljavo (Aziende Municipalizzate). Tako bo nastala četrta veja občinskih podjetij za mestne avtobuse. V ta namen bo morala občinska uprava kupiti 12 novih avtobusov za 115 milijonov 856.600 lir ter bo v njih namestila potrebne avtomate za prodajo listkov, za kar bo potrošila 12.600.000 lir. K tem stroškom pa bo prispevala tudi deželna uprava v smislu deželnega zakona 11. novembra 1965 št. 25. Poleg te splošne določbe o municipalizaciji je občinski svet odobril tudi sporazum o staležu nameščencev bodoče avtobusne službe.

Za omenjeni ukrep so glasovali svetovalci KD, PSU, SDZ in komunistične stranke, proti pa so glasovali liberalci in misini.

ZA KMETOVALCE

Bolhač

Letošnja zima je bila dokaj mila in je uničila le malo škodljivih žuželk. Zato lahko pričakujemo v kratkem njihov naval v vrtovih, na polju in gozdovih. Danes imamo na razpolago številna sredstva za njihovo zatiranje, vendar moramo dobro vedeti, katera smemo uporabljati v določenih primerih. V vrtovih, kjer pridelujemo svežo zelenjavo za takojšnjo uporabo, moramo biti pri izbiri zatiralnih sredstev zelo previdni in izbrati takšna, ki so dovolj učinkovita proti zajedalcem in obenem niso škodljiva za živali in človeka. Med taka sredstva spada bolhač ali piretrum. Bolhač je rastlina trajnica, podobna ivanjščici, in raste divja v Dalmaciji. V afriških državah Keniji in Tanganiki jo gojijo kot industrijsko rastlino in njen pridelek očitno raste od leta do leta tako, da bo letos dosegel že 15.000 ton. Sprva so ga največ pošiljali v Anglijo, danes pa ga prodajajo skoro po vsem svetu. Njegov cvet vsebuje piretrin, to je snov, ki deluje na občutljivo kožo in živce drobnih žuželk in jih hipoma uniči. Zato ga s pridom uporabljajo za zatiranje bolh, uši, tripsov, pršic itd. Važno je, da pri tem ne škoduje niti človeku niti toplotno krivnim živalim. V trgovinah ga prodajajo v obliki prahu ali tekočine. Zaradi teh lastnosti je bolhač zelo uporabljen v vrtovih, kjer ne smemo uporabljati tistih sintetičnih sredstev, ki so močno strupena in nevarna za ljudi.

Zeleni načrt brez navodil

Zeleni načrt ali petletni program za razvoj kmetijstva še vedno ne more delovati, ker vlada še ni izdala potrebnih navodil za njegovo izvajanje. O teh navodilih je šele prejšnji teden razpravljala medmestni odbor za gospodarsko programiranje.

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH

vabi svoje člane, vlagatelje in vse, ki se zanimajo za ta domači zavod,

na slovesno odprtje svojega sedeža

v Bazoviški ulici št. 2, ki bo v nedeljo, 23. aprila 1967 ob 10. uri.

Slovensko
katoliško akademsko društvo (SKAD)
v Gorici

vabi

NA SREČANJE

z odgovornim urednikom mladinske
revije »Ognjišče« v Kopru

BOJANOM RAVBARJEM

na katerem bo razgovor o problemih,
s katerimi se srečuje tamošnja mladina.
Razgovor bo v četrtek 27. aprila 1967
ob 20.30 v mali dvorani Katoliškega
doma v Gorici.

Odbor SKAD-a

Zatiranje jetike in bruceloz

Ze lansko leto se je začel po vsej državi pregled govedi in izločanje tiste živine, ki je bolna na jetiki ali bruceloz. Veterinarski uradi so doslej opravili precejšen del svojega programa. Vendar je pričakovati majhen zastoj, ker so pošla prvotno odobrena denarna sredstva in ministrstvo za zdravstvo se trudi, da najde nadaljnjih 80 milijard lir, ki so potrebne za dokončno izvedbo tega važnega načrta. Enake pobude izvajajo tudi v drugih evropskih državah. Tako so v Nemčiji po 10 letih prizadevanj iztrebili živinsko jetiko, dočim so v Franciji in na Holandskem še vedno na delu.

Na Tržaškem je bilo doslej opravljeno približno polovico pregledov in kot napovedujejo bi se morali končati sredi poletja.

OBVESTILA

Sedmi dušnopastirski tečaj zamejskih duhovnikov bo letos od 28. do 30. avgusta v Domu duhovnih vaj v Trstu. Istotam bodo tudi duhovne vaje za slovenske duhovnike od 3. do 7. septembra.

Romanje goriških Slovencev h Gospe Sveti. Kot je znano, se bodo tudi goriški Slovenci udeležili vseslovenskega jubilejnega romanja h Gospe Sveti 9. maja. Stevilo do sedaj prijavljenih obeta, da bosta potrebna dva avtobusa. Ker je prostih še nekaj mest, tako na upravi Kat. glasa kot pri g. Kleindienstu, podaljšujemo rok za prijavo za en teden, t. j. do 27. aprila. Če je bilo lepo in veličastno v Rimu ob priliki zadnjega romanja, ne bo nič manj mogočno in prijetno slovensko srečanje pri Gospe Sveti.

Kmečko društvo neposrednih obdelovalcev zemlje iz Standreža obvešča vse dvo-lastnike iz tega kraja, da bodo v nedeljo, 23. aprila ob 11. ure dalje v gostilni Lutman sestavljali prošnje za sečnjeno lesa v Jugoslaviji. Prizadeti dvo-lastniki naj prinesejo s seboj tudi posestno polo. Obenem se sprejemajo prijave o površini sejanega krompirja za nakup strupa proti mrčesu po znižanih cenah.

Kdor ima kake fotografije ali diapozitive, na katerih je pokojni prof. Mirko Filej, ga lepo prosimo, da bi jih dal na vpogled, da bi jih morda uporabili za njegov življenjepis. Fotografije in diapozitive, prosimo, da bi jih izročili na upravi našega lista.

V nedeljo, 23. aprila bo na športnem igrišču v Boljuncu nogometna tekma: Breg: Union. Čisti izkupiček tekme je namenjen srednji šoli v Dolini kot prispevek k postavitvi kipa Simona Gregorčiča. Občinstvo je vladno vabljen, da se tekme udeleži v največjem številu. Začetek ob 15.30.

DAROVI:

Za Zavod sv. Družine: I. K. 12.000; N. N. 10.000; N. N. 5.000; L. L. 5.000 N. N. družbenica iz Gorice 3.000; SLE. 1.500.

Vsem dobrotnikom iskren Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L. 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Mošnjak
Tiska tiskarna Budin v Gorici
Izdaja Katoliško tiskovno društvo